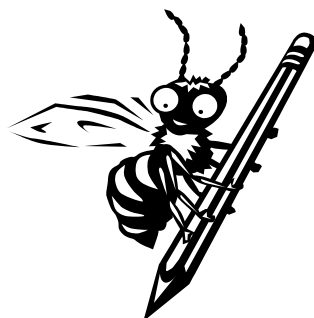

Školní vzdělávací program
pro zájmové vzdělávání

Školní družina
při Základní škole Hodice

Hodice 86
589 01 Třešť

1. IDENTIFIKAČNÍ ÚDAJE

Název programu: Školní vzdělávací program pro zájmové vzdělávání

Název školy: Základní škola a Mateřská škola Hodice, příspěvková organizace
Sídlo: Hodice 86, 589 01 Třešť
IČ: 71010521
IZO: 102 443 483
Právní forma: příspěvková organizace

Školské zařízení: Školní družina
IZO: 118 700 413

Předkladatel: Mgr. Dagmar Marešová, ředitelka školy

Kontakty: telefon 567 224 739
web www.hodice.cz
e-mail škola@hodice.cz

Zřizovatel

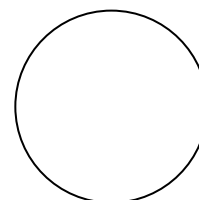
Název: Obec Hodice
Adresa: Hodice 48, 589 01 Třešť
IČ: 00 285 862
Kontakty: telefon 567 224 717
web <http://www.hodice.cz>

Školní vzdělávací program pro zájmové vzdělávání od 1. září 2007.

2. aktualizované vydání je platné od 1. září 2016.

č.j.: ZŠ Hod/123/2016-Mar.

Školní vzdělávací program pro zájmové vzdělávání byl projednán na pedagogické radě dne 31. 8. 2016.
Školní vzdělávací program pro zájmové vzdělávání byl projednán na Školské radě dne 14. 9. 2016.

.....
Mgr. Dagmar Marešová
ředitelka školy

Obsah:

1. Charakteristika školní družiny
2. Podmínky pro vzdělávání ve školní družině
 - 2.1 Materiální podmínky
 - 2.2 Personální zajištění
 - 2.3 Psychosociální podmínky
 - 2.4 Ekonomické podmínky
 - 2.5 Životospráva a pitný režim
 - 2.6 Řízení školní družiny
 - 2.7 Podmínky přijímání uchazečů a podmínky průběhu vzdělávání
 - 2.8 Spolupráce s rodiči
3. Program výchovy a vzdělávání
4. Formy a metody vzdělávání ve školní družině
5. Výchovné a vzdělávací strategie školní družiny, rozvíjení klíčových kompetencí
 - 5.1 Výchovné a vzdělávací strategie
 - 5.2 Klíčové kompetence
 - 5.3 Začlenění průřezových témat
6. Bezpečnost a ochrana zdraví
7. Evaluace

1. Charakteristika školní družiny

Školní družina je zřízena dle zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání a její činnost se řídí zejména vyhláškou č. 74/2005 Sb., o zájmovém vzdělávání, v platném znění.

Školní družina poskytuje zájmové vzdělávání žákům Základní školy v Hodicích. Výchovná práce ve školní družině má svá specifika a liší se od organizace vzdělávání ve škole. Hlavním posláním je zabezpečení zájmové činnosti, odpočinku a rekreace žáků, částečně také dohledu nad žáky. Základním prostředkem školní družiny je hra založená na zážitku účastníků, jež obohacuje jejich sebepoznání, rozšiřuje vědomosti, dovednosti a navozuje kladné emoce.

Činnost a výchovné působení vychovatelky vychází z požadavků pedagogiky volného času.

Školní vzdělávací program zájmového vzdělávání v souladu se školním vzdělávacím programem základního vzdělávání poskytuje žákům dostatek příležitosti k aktivnímu trávení volného času, k realizaci jejich zájmů, schopností a dovedností a k pohybové relaxaci.

Školní družina organizuje pravidelnou činnost oddělení a zájmových kroužků, pořádá akce k různým příležitostem a v průběhu dne nabízí spontánní aktivity, umožňuje žákům odpočinek a případnou přípravu na vyučování. Navazuje na činnost školy a rozvíjí schopnosti žáků v oblasti zdravého životního stylu, ekologie, dopravní výchovy, čtenářské gramotnosti, finanční gramotnosti, informačních a komunikačních technologií. Nedílnou součástí práce vychovatelky je i spolupráce s třídními učitelkami.

Činnost školní družiny je zaměřena na aktivity spojené s praktickým životem, aktivity zájmového a tělovýchovného charakteru, spontánní a odpočinkové činnosti. Vychovatelka klade důraz na všestranný rozvoj osobnosti žáka, osvojování základních hodnot, na nichž je založena naše společnost, získávání osobní samostatnosti a utváření klíčových kompetencí. Dbá na to, aby v čase stráveném ve školní družině trvale panovala příjemná atmosféra, žáci rozvíjeli komunikační dovednosti a formy vzájemné spolupráce.

Práce ve školní družině zahrnuje tyto činnosti:

11.45 – 12.00	příprava na oběd, oběd (v závislosti na ukončení výuky)
12.00 – 13.00	odpočinková činnost (četba a poslech pohádek a knih na pokračování, prohlížení dětských časopisů, hádanky, kvízy, relaxační hudba a cvičení)
13.00 – 14.00	společná práce na projektech, volná hra žáků
14.00 – 15.00	organizované aktivity (didaktické hry, pohyb venku)
15.00 – 16.00	zájmová a rekreační činnost (výtvarná, dramatická, sportovní, jazyková)

Na webových stránkách školy (školní družina) www.hodice.cz se rodiče mohou seznámit s činnostmi a konkrétními aktivitami, případně si mohou prohlédnout fotodokumentaci z různých akcí a projektů.

2. Podmínky pro vzdělávání ve školní družině

2.1 Materiální podmínky

Školní družina má své vlastní prostory, dále jsou využívány kmenové učebny, školní hřiště, školní zahrada, učebna informatiky a sál kulturního domu.

Školní družina je rozdělena na dvě části – výukovou a relaxační. Vybavení výukové části mohou děti využívat k pracovním a výtvarným činnostem, didaktickým hrám v rámci přípravy na vyučování. V relaxační části slouží k různým aktivitám koberec, odpočinkové polštáře, stavebnice, hry a televize. K vybavení školní družiny patří také výtvarné potřeby, knihy, společenské či deskové hry a další pomůcky. Obě místnosti školní družiny jsou účelně zařízené. Postupně jsou vybavovány novým nábytkem a pravidelně se dokupují nové stavebnice, knihy, hry a další pomůcky.

V souladu se školním vzdělávacím programem základního vzdělávání je preferován i ve školní družině častý pohyb venku, okolí vsi je využíváno k vlastivědným procházkám.

2.2 Personální podmínky

Pedagogické působení ve školní družině zajišťuje jedna plně kvalifikovaná vychovatelka, která se specializuje na výtvarnou činnost a zabývá se primární prevencí sociálně patologických jevů ve školní družině.

Její pedagogická činnost vyžaduje celoživotní vzdělávání, obohacování a doplňování vědomostí a rozšiřování dovedností. Toto si dále prohlubuje v akreditovaných kurzech a samostudiem.

Vychovatelka neustále hledá vhodné podněty pro motivaci a aktivizaci dětí, uplatňuje individuální přístup ke každému žákovi, vyzdvihuje přednosti žáků, zajímá se o jejich názory, záliby, podporuje je v jejich zájmech a společně se žáky vytváří příjemnou každodenní atmosféru. Snaží se, aby náplň činností byla atraktivní a pestrá.

2.3 Psychosociální podmínky

Snahou všech pedagogů na škole je, aby se děti ve škole i ve školní družině cítily spokojeně a bezpečně. Adaptace na školní družinu obvykle probíhá jeden týden. Nicméně vždy bereme zřetel na individualitu dítěte a po dohodě s rodiči lze adaptační období prodloužit či zkrátit. Důležitým prvkem je rovný přístup k dětem a jeho vztahy mezi dětmi navzájem. Projevy nerovnosti, znevýhodňování, nesnášenlivosti jsou nepřijatelné.

2.4 Životaspráva a pitný režim

Děti se po skončení vyučování stravují ve školní jídelně – výdejně. Na odpolední svačinu si do školní jídelny mohou nosit jídlo a pití z domova. Pitný režim je zajištěn denně čajem nebo šťávou v konvici, která je přístupná všem dětem v místnosti výukové třídy. Děti jsou vedeny k sebeobsluze, mohou si pít kdykoli nalít a vždy si po sobě uklidí skleničku.

Snahou je pravidelně zařazovat odpočinkové a aktivní činnosti tak, aby děti nebyly přetížené ani unavené a přitom se nenudily.

Denně se vychovatelka snaží pobývat s dětmi na čerstvém vzduchu nejen v okolí školy, ale i obce. Využívá možnosti pro sezonní pobyty (sáňkování, bruslení, hry v lese).

2.5 Ekonomické podmínky

Stanovení měsíční úplaty za pobyt ve školní družině se řídí Směrnicí o úplatě za zájmové vzdělávání platné pro daný školní rok.

2.6 Řízení školní družiny

Školní družina je přímo řízena ředitelkou školy. Informovanost a komunikace s vychovatelkou je pravidelná a vzájemná.

2.7 Podmínky přijímání uchazečů a podmínky průběhu vzdělávání

Žáci jsou přihlášení k pravidelné docházce, o přijetí žáků do školní družiny rozhoduje ředitelka školy na základě písemné přihlášky, podané zákonným zástupcem žáka.

Činnost školní družiny je určena žákům 1. až 5. ročníku základní školy.

Rodiče nebo jiní zákonní zástupci přihlásí žáka do školní družiny k pravidelné docházce prostřednictvím vyplnění zápisového lístku, na kterém jsou údaje o rozsahu docházky žáka a způsob odchodu žáka ze školní družiny.

Oddělení se naplňuje na naší škole do nejvyšší povolené kapacity 25 žáků.

Přihlašování a odhlašování žáků ze školní družiny je prováděno na základě písemných žádostí rodičů žáka.

Činnosti školní družiny se mohou zúčastňovat i žáci nezařazení do družiny, pokud se této činnosti neúčastní plný počet žáků přihlášených k pravidelné docházce a dále pak v době, kdy je z různých důvodů cíleně či neplánovaně přerušena výuka. Nesmí však být překročen nejvýše přístupný počet žáků v oddělení.

Jestliže žák vážným způsobem porušuje řád školní družiny a ohrožuje zdraví své nebo ostatních spolužáků, může ředitelka školy rozhodnout o jeho vyloučení.

2.8 Spolupráce s rodiči

O činnosti školní družiny jsou rodiče informováni v deníčku školní družiny a na webových stránkách školy. O chování dětí jsou rodiče informováni na třídních schůzkách nebo individuálně osobním jednáním s rodiči. Rodiče jsou zapojováni i do akcí školy a akcí školní družiny.

2.9 Spolupráce s ostatními subjekty

- s Mateřskou školou v Hodicích (společná hra, vystoupení, výroba drobných dárků ke Dni dětí);
- s Klubem seniorů v Hodicích (výstavky výrobků: Vánoce, Velikonoce, vystoupení pro seniory, výroba drobných upomínkových předmětů);
- s Domem dětí a mládeže při ZŠ v Třešti (účast na soutěžích pořádaných DDM);
- s drobnými chovateli koní či dobytka (návštěvy, pomoc jednotlivců těmto chovatelům);
- se ZUŠ v Třešti (výtvarný obor);
- s okolními školami (Růžená, Třešť, Pavlov);
- s místními hasiči (svoz odpadu, společné akce).

3. Program výchovy a vzdělávání

U dětí se snažíme o posilování dovedností a schopností aktivně trávit svůj volný čas, věnovat se svým zálibám, diskutovat o věcech, které je zajímají, řešit s dětmi otázky z problematiky současného světa. Podporujeme otevřenou komunikaci, budování dobrých vztahů mezi žáky i mezi lidmi všeobecně. Snažíme se o časté pobyty venku, vedeme děti k ochraně přírody, posilujeme u dětí uvědomění důležitosti zdraví. Vedeme děti k toleranci a respektu, k dovednostem vzájemné spolupráce.

V souladu se základními pravidly ŠVP ZV zachováváme individuální přístup k dětem. Naší snahou je vytvořit ze školní družiny takové místo, kam se děti budou těšit, kde se budou cítit dobře, spokojeně a budou rády trávit společný čas se spolužáky, kamarády a pedagogy.

Školní družina nabízí zájmové vzdělávání formou zájmových, vzdělávacích a spontánních činností, odpočinku a relaxací, výchovou, hrou, učením, individuální prací a motivačním projektem.

Od 1. ročníku rozvíjí školní družina u žáků jejich schopnosti rozhodování, hodnocení a sebehodnocení. Podněcuje a motivuje nejen talentované a nadané žáky, ale i žáky se SPCHU . Spojení žáků různých věkových skupin se osvědčuje jako výhoda. Starší předávají své zkušenosti a dovednosti mladším. Všichni jsou vedeni k tomu, aby respektovali jeden druhého.

3.1 Výchovné cíle

Naším hlavním cílem je, aby děti pochopily, jak důležité je přátelství a jakým způsobem se k sobě přátelé chovají.

Dalšími záměry jsou:

- snaha o to, aby děti spolupracovaly v kolektivu, pomáhaly slabším a mladším spolužákům, byly tolerantní;
- pomáhat dětem zvládat krizové situace;
- naučit děti hodnotit sebe i druhé;
- vypěstovat v dětech zájem o literaturu, sport či jiné estetické činnosti;
- aktivně zapojit děti do různých akcí a soutěží;
- učit děti, jak důležité pro každého z nás je životní prostředí, jak se o životní prostředí starat a jak ho chránit. Zaměřujeme se zejména na třídění odpadu (sběr papíru, plastových víček, nepotřebných elektrospotřebičů, hliníkových obalů, baterií apod.).

3.2 Podmínky pro činnost žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a žáků mimořádně nadaných

V souladu se školním vzdělávacím programem naší školy uplatňujeme i ve školní družině individuální přístup ke každému žákovi a snažíme se vytvořit vhodné prostředí pro jeho všestranný rozvoj. V případě účasti žáků se speciálními vzdělávacími potřebami budeme úzce spolupracovat s rodiči, se speciálním pedagogem, s pedagogicko-psychologickou poradnou nebo speciálně-pedagogickým centrem a dalšími odbornými pracovišti.

Žáci mají možnost používat vhodné kompenzační a didaktické pomůcky, výukové programy apod.

Žákům se speciálními vzdělávacími potřebami je podle stupně a charakteru jejich znevýhodnění, při začleňování do volnočasových aktivit, věnována průběžná zvláštní pozornost. Zvýšená motivace a kladné hodnocení žáků – pochvaly (i za malé dílčí pokroky v činnosti), umožňují dát jim zažít pocit radosti z výsledků jejich práce. Školní družina úzce spolupracuje s rodiči či jinými zákonnými zástupci.

Mimořádně nadaní žáci mají své specifické vzdělávací potřeby a musí jim být zajištěna specifická péče a pomoc ze strany školy i rodiny, především při stimulaci a vytváření vhodných podmínek. Prozatím jsme se na naší škole s tímto případem nesetkaly.

Pro rozvoj talentovaných žáků nabízí školní družina vhodné zájmové vzdělávací aktivity zaměřené na rozvoj tvořivosti, spolupráce, vztahů, sociální a emocionální inteligence. Vychovatelka školní družiny spolupracuje s vyučujícími základní školy, aby byly žákovi nabídnuty takové metody a formy práce, které by ho vhodně motivovaly a uspokoily.

Pro rozvoj nadaných žáků budeme zařazovat do činnosti a chodu školní družiny doplňkové aktivity z oblasti jejich zájmů.

3.3 Primární prevence

Obecným cílem je výchova všestranně harmonicky rozvinutého člověka. Výchovu ve školní družině je nutné přijímat jako specifickou formu primární prevence sociálně patologických jevů.

Rozvoj osobnosti jedince

Jeho mravních a duchovních hodnot, získávání zkušeností a informací.

Získávání všeobecného vzdělání

Pochopení a uplatňování zásad demokracie

Základní lidská práva, správní vztahy mezi dětmi, dětmi a dospělými.

Utváření vědomí národní a státní příslušnosti

Národnostní, kulturní a jazykové.

Uvědomění si rovnoprávnosti žen a mužů

Všichni mají stejné možnosti.

Získávání a uplatňování znalostí o životním prostředí

Ochrana životního prostředí a zdraví všech.

Obecným cílem je výchova všestranně harmonicky rozvinutého člověka. Výchovu ve školní družině je nutné přijímat jako specifickou formu primární prevence sociálně patologických jevů. Preventivní výchovné programy uplatňujeme v těchto oblastech:

Výchova ke správnému životnímu stylu

Správné stravovací návyky, pitný režim, osobní hygiena, tělesná zdatnost, rozvíjení citové stránky osobnosti.

Posilování komunikativních dovedností

Napomáhá dětem v sociálním učení, hledání místa ve skupině.

Rozvoj slovní zásoby, schopnost naslouchat, kultivace slovního projevu.

Zvyšování sociálních kompetencí

Odpovědnost za své chování, pravdomluvnost, schopnost řešit konkrétní životní situace, přijímat důsledky svého chování.

Ovládání negativních citových reakcí

Vyrovnat se hrou se stresem, nedostatky, neúspěchy, překonání překážek.

Schopnost najít své místo ve skupině

Poznávání sebe sama, zvyšování sebevědomí kladným hodnocením, posilování pozitivního myšlení.

Formování životních postupů

Tolerance, schopnost i ochota pomoci, posilování schopnosti nepodléhat negativním vlivům.

4. Formy a metody vzdělávání ve školní družině

Školní družina je místem:

- pro zájmové využití žáků
- pro rozvíjení tvořivosti
- pro rozvíjení estetického vnímání
- pro posilování sebevědomí
- pro regeneraci sil žáků po vyučování
- pro radost
- pro komunikaci vychovatele a rodičů

Školní družina nabízí žákům zájmové vzdělávání formou:

- zájmových činností
- vzdělávacích činností
- spontánních činností
- odpočinkem a relaxací
- výchovou
- hrou
- učením
- individuální prací
- motivačním projektem

Školní družina vytváří žákům

- klidné rodinné zázemí
- inspirující a nestresující prostředí
- účelově vybavené prostory s možností kreativního uzpůsobení
- možnost využívat další prostory školy

Školní družina seznamuje žáky s oblastmi zájmové činnosti a jednotlivé aktivity jsou zapracované v týdenní skladbě zaměstnání:

- hry, tělovýchovné a sportovní aktivity
- výtvarné činnosti
- rukodělné činnosti
- hudba, zpěv a tanec
- literárně – dramatická činnost
- poslechové činnosti

- přírodovědná a vlastivědná činnost
- výpočetní technika
- pozorování
- soutěže

Formy a metody vzdělávání ve školní družině:

Můžeme je rozdělit na:

- a) pravidelné činnosti (organizované aktivity zájmového a tělovýchovného charakteru)
- b) odpočinkové činnosti (relaxace)
- c) spontánní aktivity (individuální relaxační aktivity, pohyb venku)
- d) zájmová a rekreační činnost
- e) příležitostné činnosti (týdenní projekty, akce mimo prostor školní družiny)
- f) příprava na vyučování (didaktické hry)

Všechny činnosti žáků ve školní družině mají charakter her, zábavy a zajímavostí. Probouzí v dětech aktivní zájem a chuť dívat se kolem sebe, naslouchat a vnímat.

a) Pravidelné činnosti

Každodenní činnost žáků přihlášených do školní družiny.

Je dána týdenní skladbou zaměstnání a představuje zejména organizované aktivity zájmového či tělovýchovného charakteru.

- režim dne, režimové momenty (přechody, sebeobslužné činnosti);
- po vyučování předává děti třídní učitelka vychovatelce ŠD;
- vychovatelka dbá na správné stolování, chování v jídelně, přechod do jídelny a zpět;
- pohybové aktivity;
- výtvarné a rukodělné činnosti;
- literárně-dramatické činnosti, informatika, jazykové aktivity;
- hodnocení, diskuse, rozhovory

b) Odpočinkové činnosti

Chápeme jako klidové činnosti.

Umožňují žákům obnovu psychických a fyzických sil, mají odstranit únavu.

- klidové – rekreační činnosti, relaxace;
- stolní hry, kresba, četba, stavebnice;
- poslechové činnosti (četba, CD, DVD);
- individuální hry (stolní hry, námětové hry, tvořivé hry);
- hry na koberci;
- kvízy, doplňovačky, luštěnky

c) Spontánní aktivity

Aktivity zahrnující každodenní individuální klidové činnosti po obědě, při pobytu venku, spontánní hry.

- hra dětí a volba her dle vlastního výběru, činnost samozřejmě vychovatelka koriguje;
- využití relaxačních zón (koberec, školní tabule, školní zahrada a hřiště)

d) Zájmová a rekreační činnost

Rozvíjí osobnost žáka, umožňují žákům seberealizaci i kompenzaci možných školních neúspěchů i další rozvoj pohybových dovedností a poznání.

Jde o řízenou kolektivní nebo individuální činnost, organizovanou nebo spontánní aktivitu.

Činnosti jsou zaměřené na:

- společensko-vědní činnost

poznávání vlastivědných zajímavostí (vycházky, dětské časopisy, televizní relace, knihy, besedy, výukové programy, DVD, CD)

- esteticko-výchovná činnost

účast na výstavách a soutěžích,

vedení dětí k estetickému vzhledu a úpravě tříd,

udržování čistoty při práci i sebe sama,

výtvarné techniky, výstavy prací na chodbě školy, na nástěnce obecního úřadu

hry, soutěže

- sportovně zájmová činnost

aktivní sportování,

dodržování pravidel při hrách,

znalost dopravních značek a dopravních situací

- pracovní technická činnost

vzbuzovat zájem o práci,

podporovat tvořivost a aktivitu

předkládat vhodné pracovní motivy

- environmentální činnost

pozorování změn v přírodě,

prohlubování znalostí květin, keřů, stromů, plodů,

péče o pokojové rostliny

e) Příležitostné činnosti

Příležitostné akce nejsou zahrnuty do týdenní skladby činností ve školní družině.

Organizované aktivity jsou nejen pro žáky přihlášené do školní družiny, ale i pro žáky nepravidelně navštěvující školní družinu či jejich rodinné příslušníky.

(besídky, vystoupení, karneval, dětský den, výlety, exkurze s různou tematikou, besedy, dotazníky).

f) Příprava na vyučování

- zábavné procvičování učiva formou didaktických her (doplňovačky, rébusy, domalovánky, hry s písmeny, matematická domina, kvarteta, pexesa);
- získávání dalších poznatků při vycházkách, četbě knih a časopisů;
- práce s výukovými programy a internetem, jimiž žáci upevňují a rozšiřují své poznatky.

5. Výchovné a vzdělávací strategie školní družiny, rozvíjení klíčových kompetencí

Základní vzdělávání a výchovný program školní družiny navazuje na program základní školy a na výchovu v rodině. Vycházíme z cílů školního vzdělávacího programu základního vzdělávání a doplňujeme je o specifické cíle pro školní družinu.

5.1 Výchovné a vzdělávací strategie

- Vychovávat žáky ke smysluplnému využívání volného času a vybavovat žáky dostatkem námětů pro naplňování volného času.

Učíme žáky:

- ✓ objevovat nové náměty pro volný čas a způsoby relaxace, používat vhodné spontánní individuální a skupinové aktivity;
- ✓ vybírat si hry dle vlastního zájmu a umět se podřizovat i zájmu ostatních;
- ✓ zapojovat žáky do rozhodování a vytváření pravidel, podle kterých se všichni řídí;
- ✓ rozvíjet pohybové činnosti, spolupracovat v týmu a při hře dodržovat pravidla;
- ✓ orientovat se v možnostech smysluplného využití volného času, umět odmítnout nevhodné nabídky pro trávení volného času.

- Vést žáky k všestranné komunikaci, posilovat komunikativní dovednosti.

Učíme žáky:

- ✓ rozvíjet slovní zásobu a komunikaci;
- ✓ naslouchat druhým a přijímat jejich názory;
- ✓ uplatnit se v kolektivu;
- ✓ umět vystoupit na veřejnosti.

- Vychovávat žáky ke zdravému životnímu stylu a ochraně svého zdraví.

Učíme žáky:

- ✓ chránit své zdraví i zdraví ostatních;
- ✓ dodržovat pravidla bezpečnosti;
- ✓ pobývat v přírodě na čerstvém vzduchu;
- ✓ dodržovat správné hygienické a stravovací návyky, sebeobslužné činnosti a praktické dovednosti;
- ✓ posilovat tělesnou zdatnost;
- ✓ rozvíjet citovou stránku osobnosti, citové vazby.

- Připravovat žáky k tomu, aby uměli najít své místo ve skupině a ve společnosti .

Učíme žáky:

- ✓ znát svá práva, ale i povinnosti;
- ✓ hodnotit výsledky vlastní činnosti;
- ✓ kriticky hodnotit své chování i chování ostatních;
- ✓ kladným hodnocením zvyšovat své sebevědomí;
- ✓ vychovávat k šetrnosti vůči životnímu prostředí;
- ✓ vytvářet vlastní bezpečné sociální skupiny.

- Vést žáky k odstraňování nedostatků v chování.

Učíme žáky:

- ✓ zvládat životní problémy a stresové situace;
- ✓ rozebírat vztahy v naší školní družině;
- ✓ zaujímat zamítavý postoj k negativním jevům;
- ✓ přiznat vlastní chybu a poučit se z ní.

- Formovat u žáků životní postoje.

Učíme žáky:

- ✓ vytvářet společensky žádoucí hodnoty;
- ✓ vytvořit si vlastní sebevědomí;
- ✓ rozvíjet vnitřní kvality: úctu, porozumění, toleranci, schopnost a ochotu pomoci;
- ✓ posilovat schopnost nepodléhat negativním vlivům (prevence sociálně patologických jevů)
 - drogy, alkohol, kouření
 - delikvence

- virtuální drogy (počítače, televize a video)
- patologické hráčství (gamblerství)
- záškoláctví
- šikanování, vandalismus a jiné formy násilného chování
- rasismus
- podobnost a odlišnost lidí
- rozdíly v prožívání, v myšlení a v jednání

Program na naší škole usiluje o vytváření zdravé osobnosti, odolné vůči negativním vlivům, která bude znát svou cenu, najde své místo ve zdravé sociální skupině. Jejím cílem je připravit jedince pro život ve stávající společnosti a prostřednictvím volnočasových aktivit ho vybavit žádoucími vědomostmi, schopnostmi, dovednostmi a postoji.

5.2 Klíčové kompetence

Školní vzdělávací program pro zájmové vzdělávání je zpracován pro žáky 1. – 5. ročníku a naplňuje svými specifickými prostředky obecné cíle vzdělávání dané školským zákonem. Hlavním cílem výchovně vzdělávací práce školní družiny je vést žáky ke smysluplnému využívání volného času, poskytovat jim dostatek námětů pro zájmovou činnost, posilovat umění komunikovat a spolupracovat s vrstevníky, pedagogy a vychovatelkou. Opíráme se o výchovně vzdělávací strategie naší školy, které směřují k naplňování klíčových kompetencí.

Kompetence k učení

- vycházíme z reálných životních situací, navozujeme modelové situace, nabádáme žáky, aby si aktivně všímali, co se kolem nich děje;
- pracujeme na projektech z různých vzdělávacích oblastí, kde si sami žáci organizují práci a její formu, realizují vlastní nápady, které potom sami prezentují;
- individuálním přístupem se snažíme poskytnout žákům maximální možnost prožít úspěch, vyzdvihujeme jejich silné stránky;
- za snahu a dobře odvedený výkon žáky chválíme a povzbuzujeme je k dalším výkonům, snažíme se pěstovat jejich zdravé sebevědomí.
- dbáme na kulturu mluveného projevu, vedeme žáky k výstižnému a přesnému vyjadřování ústní i písemnou formou;
- podporujeme zvědavost žáků, diskutujeme s nimi, vedeme je k nalézání souvislostí a propojování poznatků z různých oblastí;
- nabádáme žáky, aby získané zkušenosti uplatňovali v praktických situacích a v dalším učení;
- vedeme žáky k zodpovědnosti za svou práci, k uvědomění, že započatou činnost je třeba dokončit a následně svůj výkon zhodnotit.

Kompetence k řešení problémů

- nabádáme žáky, aby si všímali dění ve svém okolí, učíme je problém pochopit a přemýšlet o jeho příčinách;
- vedeme je k tomu, aby problémy řešili na základě bezprostřední zkušenosti, spontánně vymýšleli nová řešení problémů a situací;
- nabízíme žákům různé zdroje informací k řešení problémů a situací z běžného života;
- vedeme žáky k dovednostem a vůli obhájit svá rozhodnutí, za něž pak ponесou odpovědnost;
- učíme je rozlišovat správná a chybná řešení

Kompetence komunikativní

- vedeme žáky ke vhodné komunikaci se spolužáky i s dospělými;
- vytváříme prostor pro různé formy komunikace (verbální, neverbální);
- učíme je dodržovat etiku komunikace;
- pěstujeme v nich umění naslouchat, vhodně reagovat a obhajovat vlastní názory;
- snažíme se rozvíjet a obohacovat slovní zásobu žáků, která pak přispívá k dokonalejší komunikaci s okolím;
- vedeme žáky k využívání informací a komunikativních prostředků;
- pěstujeme v žácích schopnost přihlásit se o slovo (sdělit ostatním své myšlenky, postřehy, nápady, zodpovědět položené otázky, nebát se sdělit připomínky a názory)

Kompetence sociální a personální

- podporujeme vzájemnou pomoc žáků, zařazujeme skupinovou práci či práce ve dvojicích, dbáme na střídání rolí ve skupině;
- zdůrazňujeme důležitost ohleduplnosti, tolerance a citlivosti k druhým;
- učíme je rozpoznat nevhodné chování, nespravedlnost, lhostejnost, agresivitu, šikanu a vedeme je k dovednostem se účinně bránit;
- vedeme je k odpovědnému chování za zdraví své i druhých;
- učíme žáky poskytnout pomoc v případě potřeby;
- upevňujeme v žácích sebedůvěru

Kompetence občanské

- učíme žáky samostatnému rozhodování a odpovědnosti za svá rozhodnutí;
- vedeme je k dodržování mravních hodnot;
- seznamujeme žáky s odlišnými způsoby života, s tradicemi cizích zemí i kultur, učíme je respektovat rozdíly mezi lidmi;
- posilujeme v nich národní uvědomění, vedeme je k úctě k vlastní zemi, její historii, kultuře a tradicím;
- učíme je ohleduplnosti ke starým nemocným lidem;
- učíme žáky aktivně rozvíjet a chránit své zdraví fyzické, duševní i sociální;
- vedeme žáky k uvědomělé ochraně životního prostředí;
- vedeme žáky k uvědomění si svých práv a práv druhých, uvědomění si svých povinností

Kompetence pracovní

- vedeme žáky k vytváření pracovních návyků, ke schopnosti dobré organizace a plánování práce;
- dbáme na dodržování pravidel bezpečnosti a bezpečném používání vybavení, pomůcek, materiálů, na dodržování hygienických zásad;
- vedeme je k vytrvalosti při plnění úkolů, k uplatňování vlastních nápadů, rozvíjení tvořivosti a k hodnocení výsledků své práce

Kompetence k trávení volného času

- vedeme žáky k rozvíjení svých zájmů v organizovaných skupinových i individuálních činnostech;
- směřujeme je k tomu, aby si dokázali vybrat svou zájmovou činnost dle vlastních dispozic;
- předkládáme žákům možnosti smysluplného trávení volného času;
- učíme žáky odmítat nevhodné nabídky na nakládání s volným časem;
- vedeme je k uvědomění, že věnovat se činností, které je baví a uspokojují je, přináší radost a uvolnění, přispívají pak k celkové spokojenosti se sebou samým.

5.3 Začlenění průřezových témat

Program výchovy a vzdělávání vychází ze školního vzdělávacího programu naší školy a to zejména ze vzdělávací oblasti Člověk a jeho svět, ale i prolíná se i dalšími oblastmi výchovy.

Člověk a jeho svět

Charakteristika výchovné oblasti

Oblast „Člověk a jeho svět“ je založen na vlastním prožitku žáka a vychází z konkrétních a modelových situací. Poskytuje žákovi základní orientaci týkající se člověka, rodiny, společnosti a přírody, kultury a zdraví. Je sestaven pro jeden vzdělávací cyklus od 1. – 5. Třídy a je tvořen podle polohy a podmínek školy.

1. Místo, kde žijeme

Známe svou obec, nejbližší město

- péče o okolí a dodržování čistoty;
- poznávání nejbližšího okolí (názvy, značky, místní památky);
- poznávání místních zvláštností, změn v okolí;
- orientace v prostoru;
- seznámení se s důležitými místy v obci a okolí (pošta, dům zdraví, nemocnice, obchody, policie, banka, muzea, místní doprava, knihovna, obecní úřad a radnice);
- seznámení se s prostředím a organizací školy (Řád školy, vnitřní řád ŠD);
- výzdoba školy a prohlídka prostor školy (ředitelna, třídy, jídelna, knihovna, učebny);

Známe naši vlast

- významné dny a svátky;
- hlavní město a další historická města naší republiky;
- historické památky
- zvyky a tradice (Vánoce, Velikonoce)

Dopravní výchova

- dopravní značky a předpisy;
- soutěže ve znalostech;
- hry (výroba dopravních značek, hry na koberci);
- cestování v dopravních prostředcích;
- bezpečnost na silnicích (dobře viditelné oblečení)

2. Lidé kolem nás

Moje rodina

- představování a malování rodiny;
- sestavování rodokmenu;
- povolání rodičů a prarodičů;
- představy o budoucím povolání;
- vyrábíme přání a drobné dárky pro své nejbližší

Společenské chování

- osvojení zásad vhodného a společenského chování, tolerance, vzájemná úcta, komunikace (verbální i neverbální);
- dodržování pravidel stolování;
- chování při cestování v dopravních prostředcích;

Kamarádi a spolužáci

- návštěva žáků v MŠ, společné akce;
- diskuse o vlastnostech, které by měl mít správný kamarád;
- vytváření dobrých vztahů se spolužáky a kamarády;
- vzájemná pomoc a rada;
- kresba a malba kamarádů a spolužáků;
- akce k prezentaci dovedností a zájmů žáků (výtvarná činnost, výroba dárečků pro maminky, dětem do MŠ, k zápisu do 1. tříd, seniorům)

Nejsme všichni stejní

- pomoc lidem, kteří jsou fyzicky či psychicky znevýhodněni;
- využití smyslových dovedností při hrách „svět nevidomého“ (orientace v prostoru, uchopování věcí)

Prevence

- prevence šikany (zařazení prvků mediální výchovy: co žáci shlédli, slyšeli);
- chování žáků v nepříjemných situacích, chování při kontaktu s neznámými lidmi (modelové situace);
- hry sociální a komunikační;
- prevence sociálně patologických jevů (kouření, alkohol, drogy), besedy, výukové programy

Sdělovací prostředky

- média, televizní pořady;
- rozlišit, které pořady jsou vhodné či přínosné;
- vědomostní soutěže podle televizních vzorů;
- internet, využití internetu, vyhledávání potřebných informací;
- hra na reportéry, novináře...

Lidé všech světadílů

- práce s mapou;
- uvědomění si řečových rozdílů;
- různý jazyk a národnosti

3. Lidé a čas

Náš denní režim

- dodržování správného režimu, vytváření pravidelných návyků;
- účelné využití volného času (soutěže, sportovní hry);
- orientace v čase (minulost, přítomnost, budoucnost);
- pozorování ročních období, rozdělení roku (čtvrtletí, měsíce, dny);
- lidové tradice;
- vývoj lidského života (dětství, dospělost, stáří);

Zvyky a tradice

- spontánní a výtvarné aktivity dle vlastní fantazie, případně k různým příležitostem (Halloween, Vánoce, Masopust, Velikonoce, Den Země, Pálení čarodějnic, Den matek)
- četba pověstí, legend;
- pátrání po životě na dávných hradech, zámcích a tvrzích
- zpěv lidových písní (kroužek hudební)

4. Rozmanitost přírody

Životní prostředí

- pozorování rozmanitostí živé a neživé přírody;
- vycházky a pobyty v přírodě, pozorování změn podle ročních období;
- ekologická výchova (šetření vodou, energií, třídění odpadů, sběr papíru), Den Země;

Člověk a příroda

- poznávání živočichů a rostlin, umíme se k nim správně chovat;
- poznávání druhů zvířat žijících u nás i faunu z exotických zemí a poznávání prostředí, ve kterém žijí;
- práce s encyklopediemi, časopisy, knihami, internet (vyhledávání informací k tématům);
- sběr a využití přírodního materiálu (plody, listy a květy), výroba rozmanitých výrobků pomocí různých výtvarných technik a následně výzdoba tříd;
- zkoumání počasí, pranostika a odhalování jejich významu;
- četba a poslech pohádek a povídek s přírodovědnou tematikou;
- hry v přírodě, vycházka do okolí, besedy

5. Člověk a jeho zdraví

Pohyb a zdraví

- pohybové hry;
- sportovní činnosti, soutěže;
- snaha o to, aby se pohyb stal přirozenou potřebou;

Poznáváme sami sebe

- poznávání částí lidské těla pomocí encyklopedií, knih, výukových programů;
- důležitost a správná funkce lidského organismu;

Čistota půl zdraví

- hygienické návyky, jejich důležitost a pravidelnost;
- dbát na čistotu osobních věcí a oblečení;
- správné oblékání v různých ročních obdobích (otužování);
- diskuse o hygienických přípravcích (pro úklid domácnosti a kosmetických výrobcích), jejich vliv na životní prostředí

Bezpečnost

- bezpečnost a pořádek při práci;
- čistota práce (snaha);

Nebojíme se lékařů

- dětský lékař, lékařská specializace;
- poznávání sebe sama;

- poučení o nemocech;
- zážitky a dojmy z návštěv lékařů (beseda, sdílení);
- beseda s lékařem, zdravotní sestrou;
- poučení o úrazech a jejich předcházení;
- základy 1. pomoci (hra na doktora – Malý zdravotník);
- lékárníčka a nebezpečí užití nevhodných léčiv

Zdravá výživa

- důležitost pravidelného stravování, skladba jídelníčku, podíl jednotlivých druhů potravin v jídle;
- dodržování pitného režimu;
- sledování jídelníčku ve školní jídelně;
- správné zacházení s potravinami, zdůraznění důležitosti a vhodného skladování;
- rozeznávání jednotlivých druhů ovoce a zeleniny, obilovin, luštěnin, masa (hry);
- soutěže ve smyslovém poznávání potravin

Sportem ku zdraví

- míčové hry;
- sportovní klání v přírodě;
- atletické disciplíny;
- druhy sportu, vyhledávání „národních“ sportů různých zemí

6. Bezpečnost a ochrana zdraví

Zásady bezpečnosti a ochrany zdraví žáků při pobytu ve školní družině jsou obsaženy ve Školním řádu. Vychovatelka školní družiny eliminuje možné úrazy poučením žáků na začátku i v průběhu školního roku a před každými prázdninami. Na začátku školního roku jsou žáci seznámeni s provozními řády všech prostor, ve kterých se pohybují (školní třída, učebny školní družiny, šatna, jídelna, počítačová učebna a blízké okolí školy). Vychovatelka dohlíží na dodržování osobní hygieny, kulturu stolování při stravování a umožňuje dětem nepřetržitý pitný režim. V případě onemocnění během dne, zranění či úrazu jsou okamžitě informováni zákonní zástupce žáka a dále se vychovatelka družiny řídí pokyny ředitelky školy o evidenci úrazů.

- vhodná struktura pracovního a odpočinkového režimu s dostatkem relaxace;
- vhodný stravovací a pitný režim;
- zdravé prostředí využívaných prostorů školní družiny podle platných norem;
- dodržování zákazu kouření;
- zákaz užívání návykových látek (alkohol, léky, jiné návykové látky);
- vykonávat pouze takové činnosti, které neohrozí zdraví žáků ani ostatních;
- zákaz manipulace s elektrickými spotřebiči, vypínači a elektrickým vedením;
- nakupovat a používat bezpečné pomůcky a hračky;
- dostupnost prostředků první pomoci, kontaktů na lékaře;
- účastnit se pravidelných školení BOZP a PO;
- absolvovat periodické lékařské prohlídky;
- dodržovat pokyny zaměstnavatele a zásady chování na pracovišti;
- oznamovat závady a nedostatky zjištěné na pracovišti

7. Evaluace

Evaluace znamená zjišťování a vyhodnocování dat charakterizujících pedagogický proces a jeho výsledky. Je důležitou součástí pedagogického ovlivňování volného času žáků ve školní družině. Cennou zpětnou vazbou jsou ohlasy rodičů i názory žáků.

Procesy evaluace školní družiny probíhají na úrovni:

- Individuální

Vychovatelka se snaží o sebereflexi průběžným hodnocením vlastní práce. Používá nové metody k tomu, aby dosáhla lepších výsledků.

- Týmové

Kolektiv školy hodnotí svou vlastní činnost. Vzájemně hodnotí svou práci a společně hledají postup pro další období nebo provádějí úpravu ŠVP.

- Vedení školy

Vedení školy hodnotí výchovnou práci v družině, provádí pozorování, hospitace a kontroly, zda jsou naplňovány vytyčené cíle a celkové poslání školní družiny.

Práci vychovatelky hodnotí ředitelka školy na základě hospitační a kontrolní činnosti pravidelnými vstupy a denním soustavným pozorováním.

Evaluace práce školní družiny a jejího školního vzdělávacího programu se zabývá:

- činností družiny jako specifického školského zařízení;
- prací jednotlivých oddělení družiny;
- činností jednotlivých žáků a působením vychovatelky na žáky

Hodnotící kritéria:

- způsob motivace;
- pestrost činnosti ŠD;
- individuální přístup k dětem;
- dodržování BOZP a PO;
- rozvoj osobnosti žáka;
- spolupráce s rodiči, veřejností;
- prezentace na veřejnosti;
- personální stav školní družiny;
- úroveň dalšího vzdělávání vychovatelky;
- zlepšování materiálních podmínek